

Lantmäteriets yttrande över betänkandet Digital myndighetspost (SOU 2024:47)

Finansdepartementets diarienummer Fi2024/01470

Sammanfattning

Lantmäteriet instämmer i förslaget förutom avseende behov av övergångsperiod och tidpunkten för ikraftträdande. Därutöver lämnar vi följande synpunkter.

9.3.2 Förslag till lag om användning av infrastrukturen Mina meddelanden

Behov av förtydligande av definitionen myndighetspost

Innebörden av de förslag som lämnas i betänkandet och myndighetens möjlighet att efterleva kraven och använda den digitala infrastrukturen, beror till stor del på definitionen av begreppet myndighetspost. Enligt den föreslagna 2 § avses med myndighetspost skriftliga beslut, underrättelser eller andra handlingar som genereras i offentliga aktörers förvaltnings- eller rättskipande verksamhet och som skickas till enskilda. Enligt Lantmäteriets bedömning vore det önskvärt med en tydligare förklaring av vilka slags handlingar som avses och då särskilt vad som ska anses omfattas av begreppet andra handlingar som genereras i offentliga aktörers förvaltningsverksamhet.

Behov av förtydligande av undantag

I avsnitt 9.3.3 förtydligas att kravet ska gälla skriftliga handlingar av det slag som myndigheter annars brukar skicka med fysisk post. I avsnittet anges vidare att det finns utskick som är sådana att de inte kan skickas genom infrastrukturen, till exempel allmän information till en enskild, då myndigheten inte har tillgång till mottagarens person- eller organisationsnummer. Utredningen har därför föreslagit att kravet ska vara att infrastrukturen ska användas för myndighetspost. I författningskommentaren anges det att handlingen genereras i förvaltning- eller rättskipande verksamhet, innebär att den ska vara framställd inom ramen för ett ärende eller ett mål hos myndigheten.

Myndigheter som Lantmäteriet har idag en omfattande kommunikation genom e-post, chattverktyg, webbformulär eller andra digitala lösningar. Detta kan gälla allmänna eller specifika frågor inför att ett ärende eller en ansökan ska lämnas in eller efter att detta har skett. Frågan gör sig även gällande för en begäran om utlämnande av allmän handling. I avsnitt 9.3.2 anges att vid vissa typer av reaktiva eller informativa försändelser har myndigheten sällan tillgång till person- eller organisationsnummer på ett

sådant sätt som krävs för att det ska vara möjligt att skicka via infrastrukturen. Det samma gäller för enskilda som begär ut allmänna handlingar där det inte finns något krav på att den enskilda ska ange några identitetsuppgifter. Vidare anges att myndigheter som enbart har dessa typer av utskick till enskilda därför inte behöver tillämpa lagen. Det framstår dock som oklart om det är dessa skrivelsers karaktär som innebär att de undantas från lagens tillämpningsområde eller det faktum att det ofta saknas information om den enskildes identitetsuppgifter. Frågan uppstår om vilka skyldigheter myndigheten har om den enskilde uppger sitt personnummer i ett sådant fall, trots att det inte finns någon skyldighet. Om gränsdragningen i stället är avsedd att vara beroende av om den enskilde har en skyldighet att uppge sitt person- eller organisationsnummer i ett ärende, bör detta klargöras.

9.3.3 Infrastrukturen som utgångspunkt för myndigheters utskick

Undantag när utskick kan ske på annat sätt

Det anges i betänkandet (s. 218) att ett annat skäl att skicka på annat sätt kan vara att myndighetsposten gäller ett slags ärenden eller frågor där myndigheten brukar kommunicera med enskilda via annan digital kanal, såsom via Mina sidor eller liknande. För att underlätta myndigheternas arbete med att identifiera vilka ärenden som ska skickas genom den myndighetsgemensamma infrastrukturen för digital post skulle det vara värdefullt med ett förtydligande av om även e-post kan vara en sådan annan digital kanal.

9.6 Inget krav på enskilda att vara anslutna till en digital brevlåda

Utredningen föreslår fortsatt frivillighet för enskilda att ansluta sig till infrastrukturen Mina meddelanden. Lantmäteriet instämmer att argumenten emot obligatorium väger tungt men vill ändå framföra att krav för enskilda att ansluta sig till digital myndighetspost skulle innebära att myndigheter kan nå fler mottagare med digitala försändelser.

11.7.1 Konsekvenser för statliga myndigheter

Om e-post kan undantas

Under avsnitt 9.3.3 ovan har Lantmäteriet framfört behovet av ett förtydligande av om e-post kan vara en sådan annan digital kanal som innebär att det finns skäl som talar emot att använda den myndighetsgemensamma infrastrukturen för digital post. Om e-post inte kan anses vara en sådan annan digital kanal vill Lantmäteriet framhålla att i de ärenden som vi idag skickar handlingarna via e-post blir det ingen besparing för myndigheten att skicka handlingarna genom den myndighetsgemensamma infrastrukturen. Det blir i stället ytterligare kostnader för bland annat anpassningar av verksamhetssystem och den

kommande avgiften för användandet av infrastrukturen. Konsekvenserna kan bli ännu större beroende på definition av myndighetspost, se ovan under avsnitt 9.3.2.

11.19 Tidpunkt för ikraftträdande

Behov av övergångsperiod

Lantmäteriet delar inte utredningens bedömning att det inte behövs en särskild övergångsperiod.

Lantmäteriet anser att det är viktigt att man vid bedömningen av lämplig tidpunkt för ikraftträdande tar hänsyn till de åtgärder som myndigheterna behöver vidta mellan riksdagens beslut och ikraftträdandet. Myndigheterna behöver exempelvis identifiera vilken myndighetspost som ska skickas genom den myndighetsgemensamma infrastrukturen för digital post. Om det inte införs en övergångsperiod behöver man även ta hänsyn till den tid det tar att anpassa befintliga verksamhetssystem. Lantmäteriet förordar därmed en erforderlig övergångsperiod.

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Susanne Ås Sivborg. Verksamhetsarkitekt Svetlana Vikström har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har även ställföreträdande generaldirektör Anders Lundquist, verksamhetsområdeschef för Utveckling och IT Anna Granström, juristerna Berit Wennström, David Fridh, Naima Rydén och Joakim Lundegård, senior förrättningslantmätare Magnus Landgren samt arkitekt Nicolas Lavigne medverkat.

Remissvaret är avstämt med berörda verksamheter.

För Lantmäteriet

Susanne Ås Sivborg